

TRANSFORMATION
CENTERÉE
SUR LA VÉRITÉ

MODULE

**MUSALA YA BILANGA
LISUNGI NA KOMONA**

Mesa ya makambo ya kosala

Liteya ya 2: Mokumba ya moto kati na bozalisi

Nani azali koyangela bozalisi? Kosala lisano – Kobimisa kopi. Liboso ya liteya, limbolá mokumba mokomoko epai ya bato oyo balingi kosala yango.

Karte ya bozalisi – Bimisá nkasa 6 mpe katá lokasa mokomoko na ndambo mibale mpo na kosala karto 12. Bongisá ata masano misato – lisano moko mpo na etuluku mokomoko.

Liteya 5: Kobatelá mabele na biso

Nini ezali na kati ya mabele? – Komá mokanda

Ba nzete ya Zabolo – Komá mokanda

Biloko oyo ekopalolama mpo na kokata biteni na nzela ya Ripper – Bimisa kopi moko

Mwa mabulu to mabulu ya kolona – Komá mokanda

Bilanga ya kozipa na mabele ya mobesu (CCTV) na malako ya kolona * – Komema kopi

Liteya 6: Bilei mpo na kolona milona

Ndenge oyo biloko oyo ezalaka na kati ya nzoto esalaka – Komá yango

Tablo ya bilei na biteni* – Komá yango

Karte ya biloko oyo etongaka nzoto mpe biteni na yango – Komá yango

Karte ya biloko ya kolya – Komá yango

Biloko ya mikemike mpo na biteni nyonso ya bokóli – Komá yango

Ndenge ya kosala kisi ya molona na yo moko * – Komá yango

Liteya ya 7: Bilanga ya biloko ya kolya mbula mobimba

Elanga ya bilei mbula mobimba – Komema kopi

Makambo zomi ya kosala mpo na kosala bafoto ya elanga ya ndunda mbula mobimba – Bimisa lokasa moko to sala lokasa ya monene.

Ndenge ya kosala bafoto ya elanga ya biloko ya kolya mbula mobimba – Komema kopi (ba photos 8)

Liteya ya 8: Ndenge ya kobundisa babebisi

Karte ya milona oyo ebundisaka nyama-nkeke – Zwá lokasa moko mpo na etuluku mokomoko, mpe katá yango na biteni 11

Ndaku ya ngembo* – Bimisa lokasa moko

Ndako ya banyama-nkeke * – Bimisa lokasa moko

Bakarte ya malamumu mpe ya mabe – Kobimisa eteni moko na etuluku moko, kokata bakarte nyonso 24

Mape ya makama na nkasa – Komá etanda moko mpo na etuluku mokomoko, katá yango na biteni 8

Ndaku ya cerceau* – Bimisa lokasa moko

Papye ya kokangisa nzela – Bimisa lokasa moko

Karte ya bankisi oyo ezali na pwazo te – Kobimisa lisano moko na etuluku

Liteya ya 9: Elanga moko oyo esangisi makambo mingi

Bakarte ya "Makabo" to "Biloko ya bosoto" – Zwá lokasa mokomoko mpe imprimer yango – 7

Liteya 10: Tósala na bomoko mpo na kokumisa Nzambe

Bakarte ya "Koyeba makambo mosusu" – Kobimisa mpe kokata bakarte 10

***Mikanda yango ezali mpe na buku oyo ezali kolakisa ndenge ya koyekola Biblia. Soki ozali kosalela buku ya molakisi, kobeta te biloko oyo ezali na elemba ya asterisk. (*)**

Liteya ya 2: Lisano ya moko na moko “Nani azali koyangela bozalisi?”

Na ebandeli ya mokolo, okoki kosenga na bato misato to minei ete básala lokola basali bilanga (mibali, basi, mpe bana) mpe na bato mibale to misato ete básala lokola bampoko. Tángelá bango lisolo yango mpe limbwelá bango mokumba oyo basengeli kokokisa ntango ozali kotánga lisolo yango.

Nani azali koyangela bozalisi?

Na mboka moko na bangomba ya Amerika ya Sudi, bato bazalaki na mokakatano moko. Banda kala, bato ya mboka yango balonaka mpe babukaka masango. Mokolo na mokolo, mibali, basi mpe bana bazalaki kokende kosala na bilanga.

("Basali-bilanga" esengeli komonisa mosala nyonso oyo esengami mpo na kobongisa, kolona mpe kobuka masango.) Bazalaki kobongisa mabele. Bazalaki kolona mboto yango na likebi mpenza. Basalaka nyonso mpo milona yango ezala na mai mpe na biloko oyo esengeli mpo ekola malamumu.

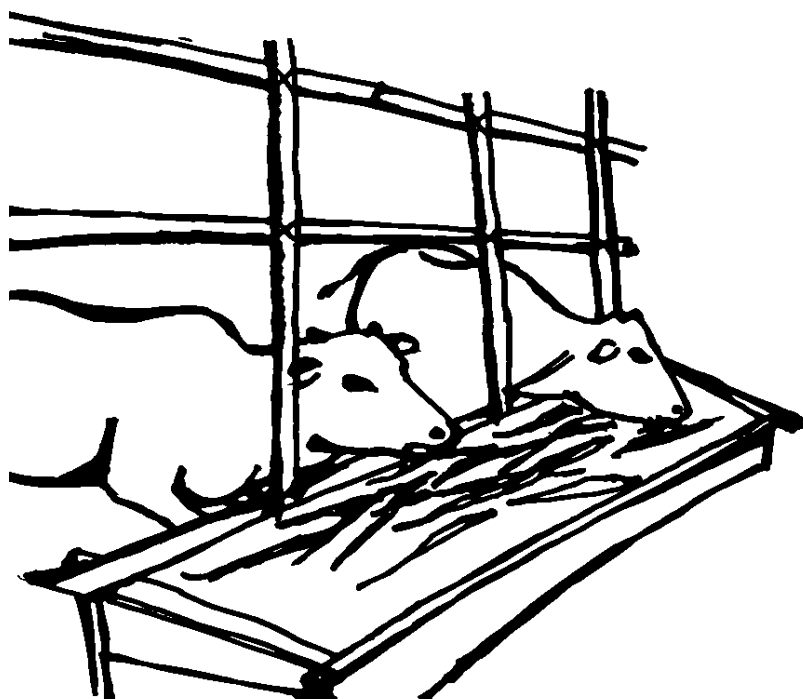
Kosala bilanga ezalaki mosala makasi - mibali bazalaki kotoka mpe kopangwisa bilongi na bango, basi bazalaki koyoka mpasi na mokongo, mpe bana bazalaki komilelalela ete balembi mingi. Basengelaki kosalisana, mpe mbala mingi bana bazalaki na likoki te ya kokende na eteyelo. Atako bazalaki kosala mosala makasi, mbala mingi bazalaki komona ete bazangi bilei oyo ekoki mpo na mbula mobimba.

Na ntango wana, libota moko ya bampoko ya mafuta mpe ya esengo bazalaki kofanda na mboka. Mikolo nyonso, bampoko bazalaki kofanda na ndako ya malili, mikóló bazalaki kolala mpongi mpe kotanga bazulunalo, mpe bana ya mikuse bazalaki kosakana bipai binso. Bazalaki kosepela na bomoi ya mindondo te, mingimingi na eleko ya kobuka mbuma, mpo bakokaki kolya masango nyonso oyo balingi mpe kozwa oyo ekoki mpo na kobomba yango na nsima na esika oyo bato bakoki kozwa yango te.

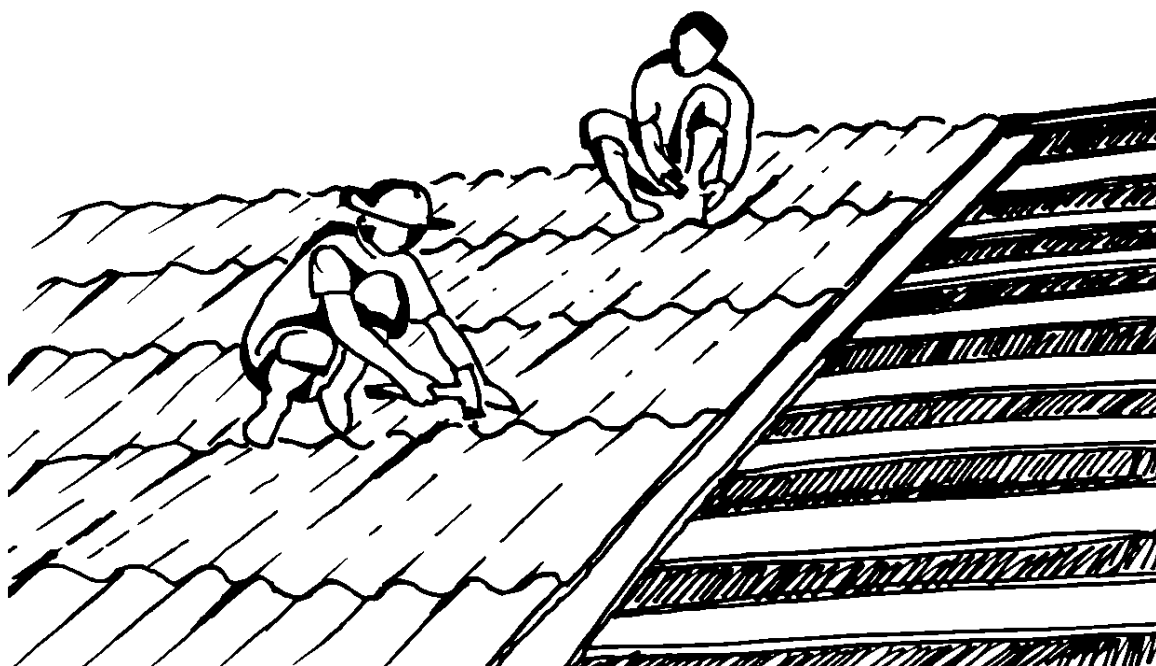
Misala ya bilanga

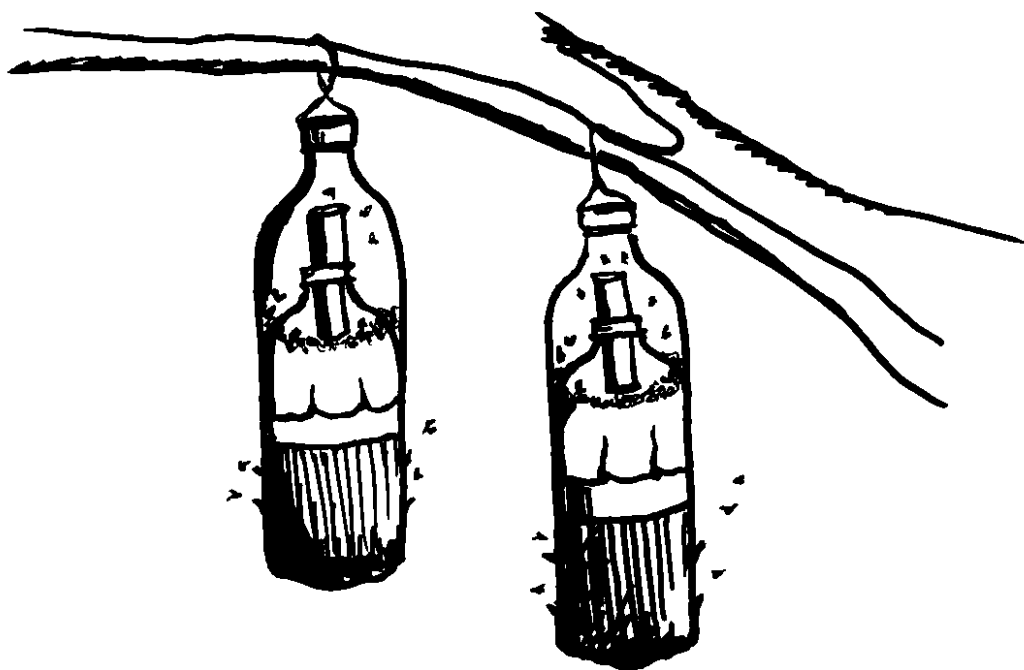
Kobatela banyama

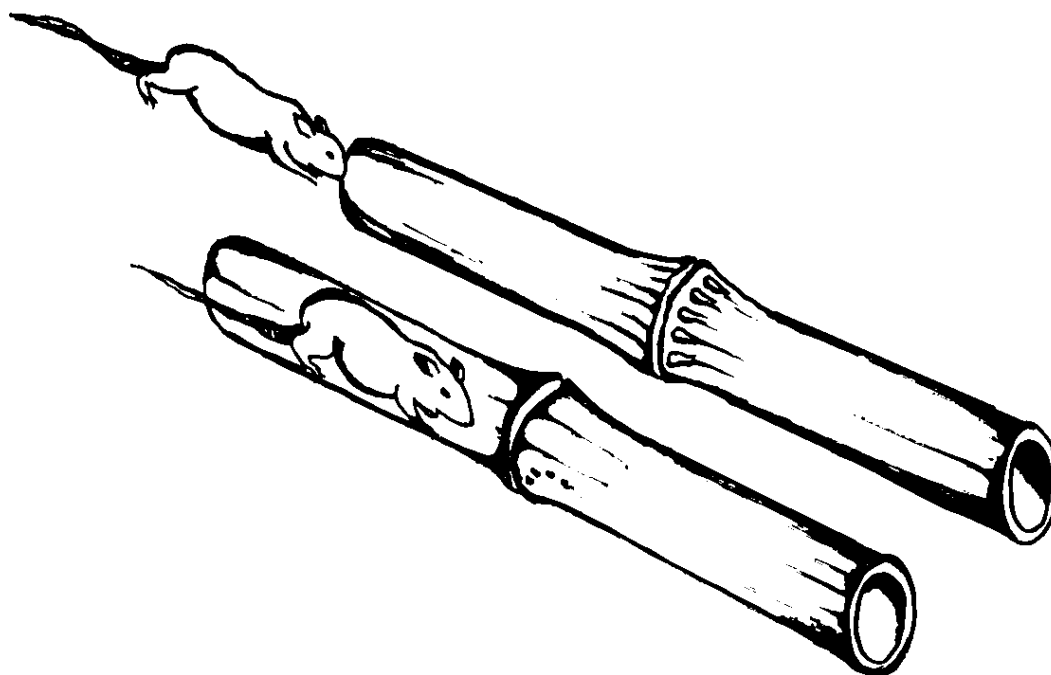
Kotonga ndako

Motambo mpo na Bampuku

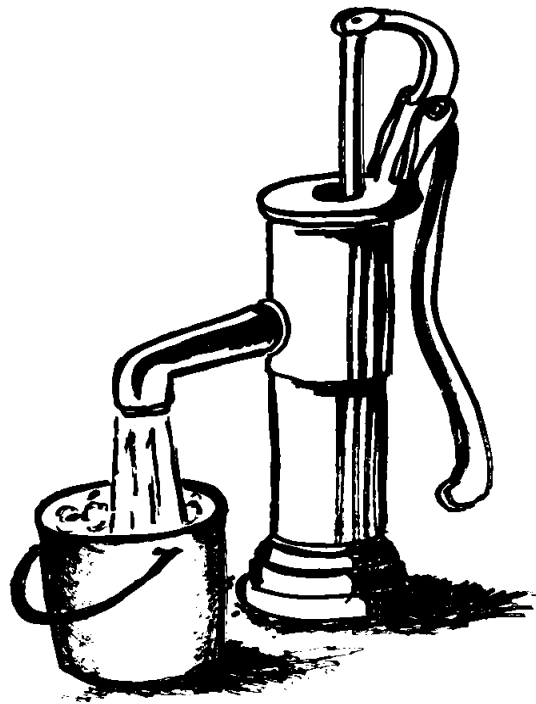
Mutambu yaba mpuku

Kokata banzete mingi te

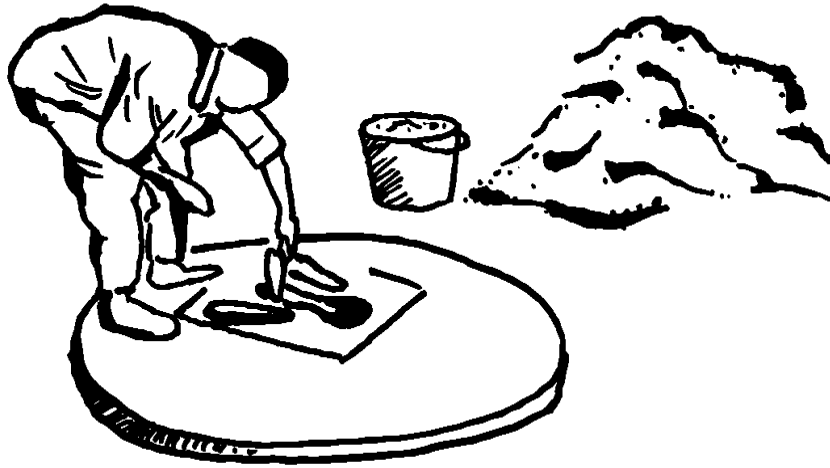
Mayi ya peto

Kotimola libulu ya mayi

Nzongo

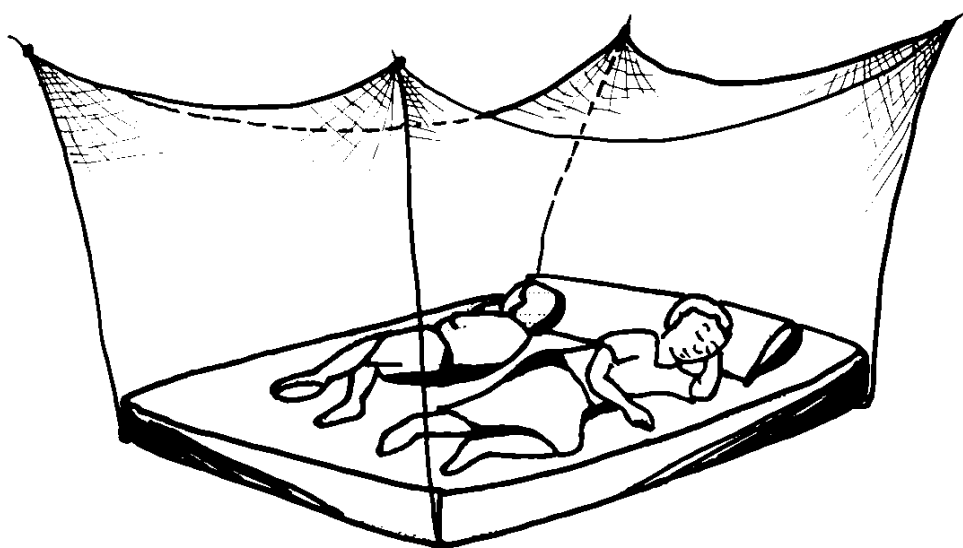
Lititi ya mpembe

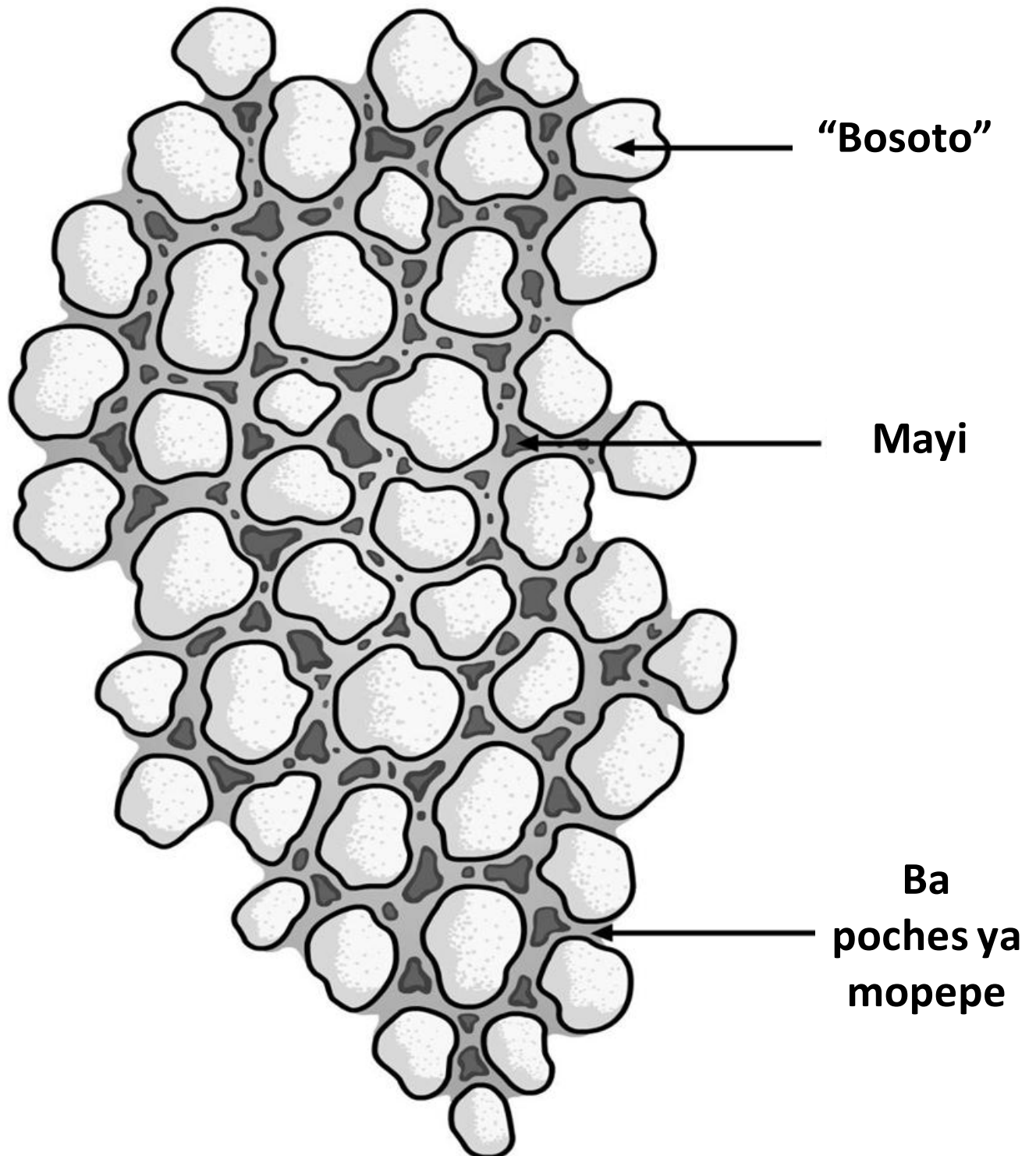
Bokoli ya ndunda

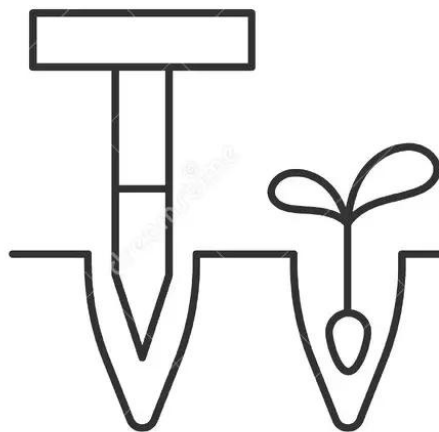
Monyama ya ngungi

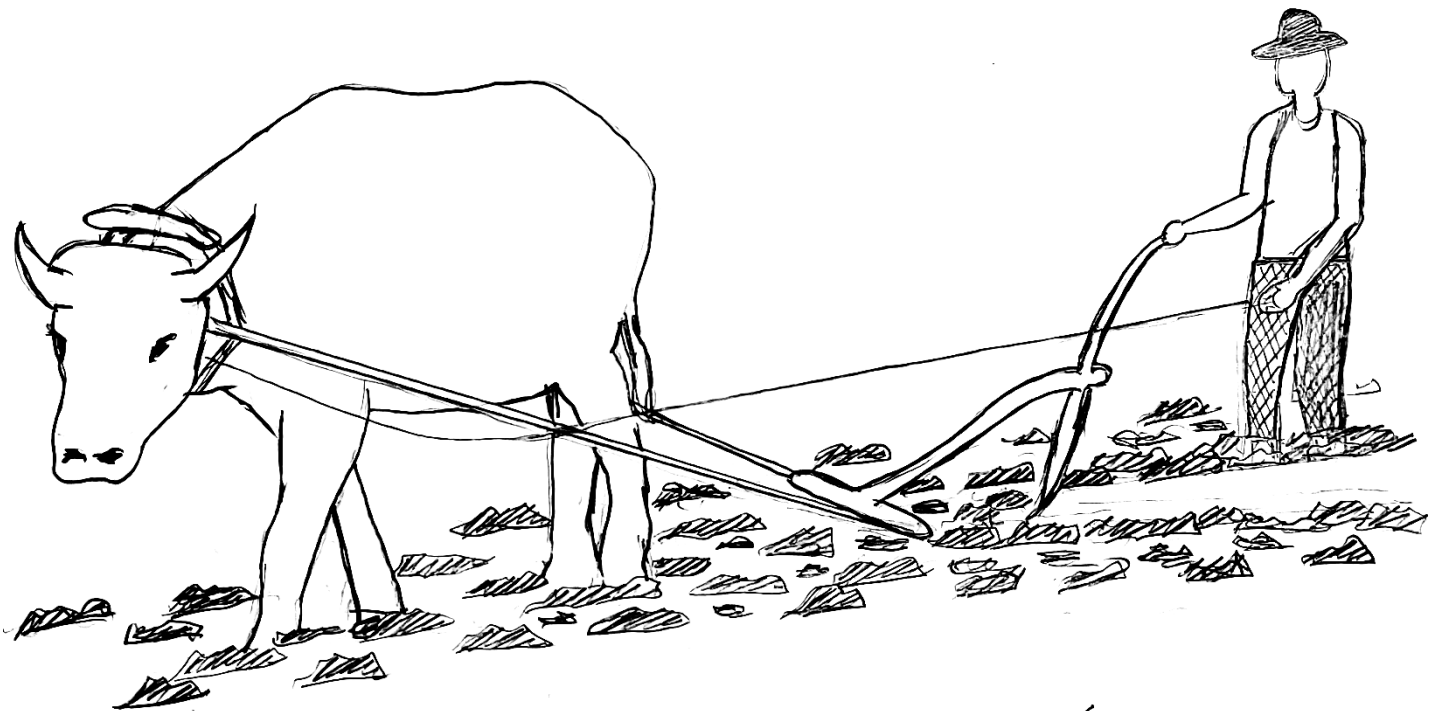
Liteya ya 5: Nini ezali na mabele?

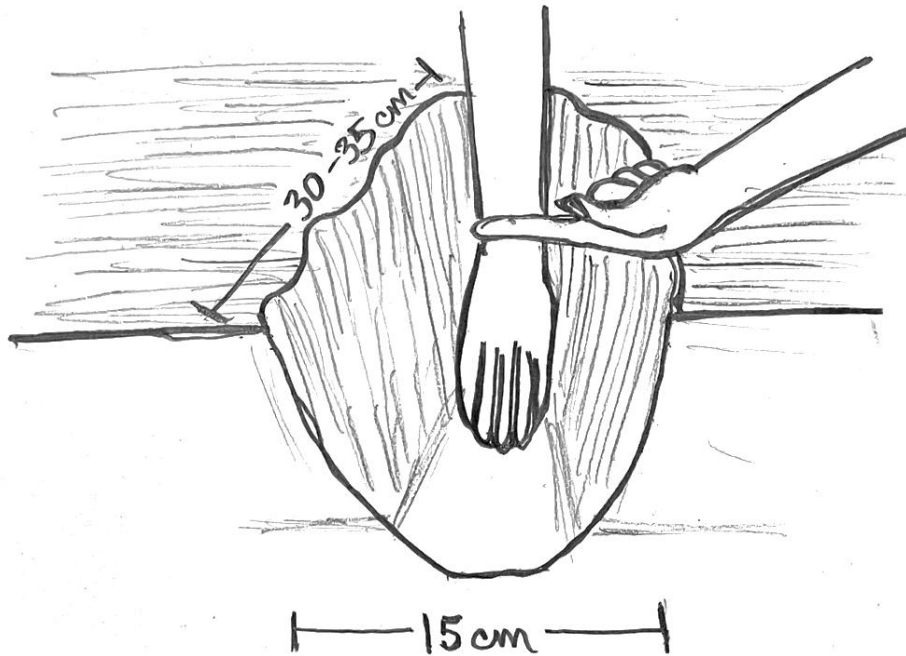
Liteya ya 5: Lingenda ya zabolo

Liteya ya 5: Kosalela Ripper mpo na kokata madusu to banzela ya mikemike

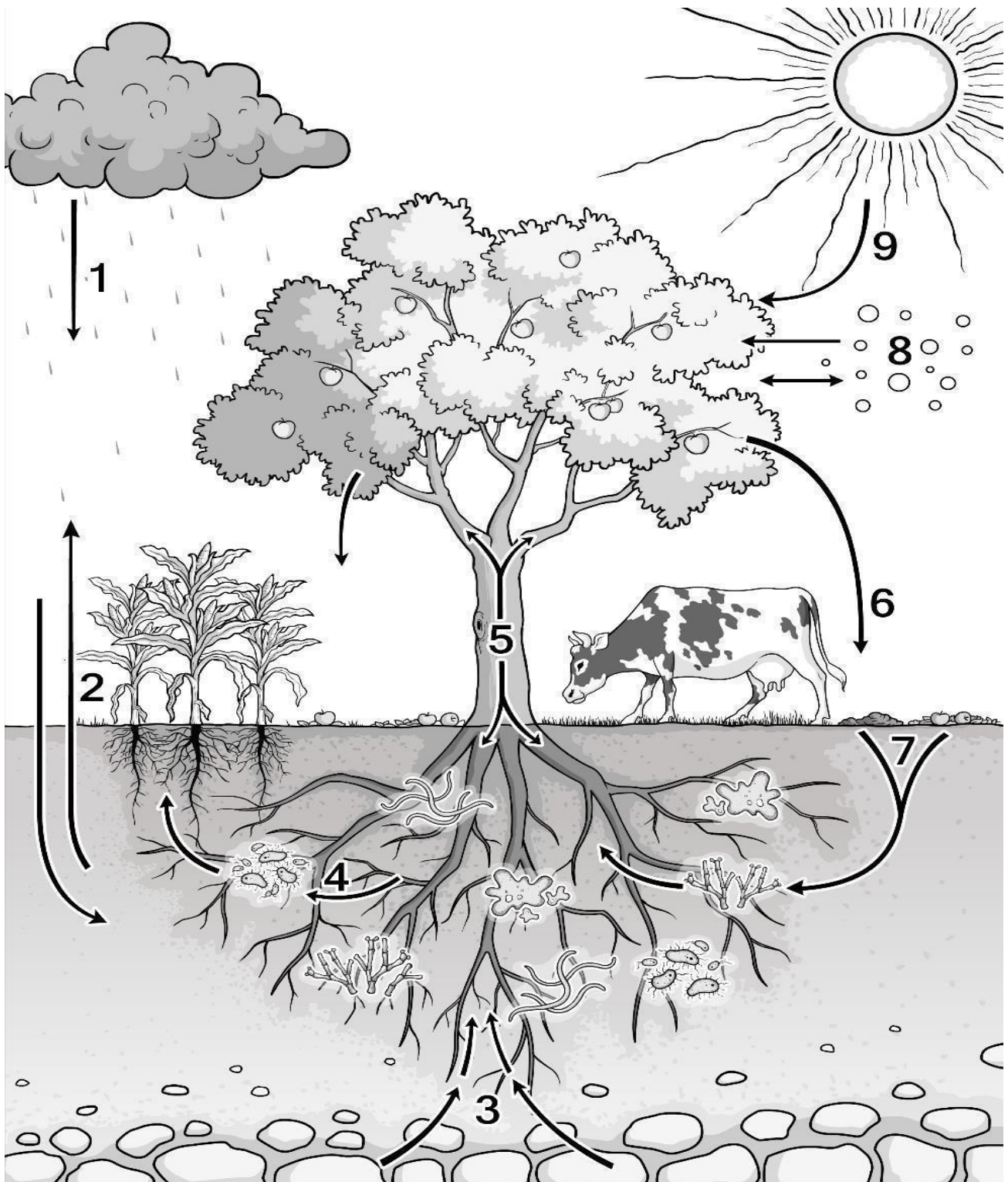
Liteya ya 5: Mabulu ya mike mpo na kolona

Liteya ya 5: Milona ya kozipa na mabele ya mobesu (CCTV) na malako ya kolona

Nkombo oyo eyebani mingi	Esika na kati (cm) * Esika oyo ezali na kati ya molongo	Mbóto na nzela ya libulu	Motango ya mboto (kg/ha)
Nguba to nguba ya Bambara	50 x 10	2	
Mbuma ya zamba	50 x 10	2	
Ngembo ya Angola	50 x 40	2	
<i>Calopo</i>	30		30
<i>Jackbean</i>	50 x 50	2	
Diamba ya Tanzanie	30		30
Diamba	30		45
Nkasa ya mobesu mpe nkasa ya palata	30		30
<i>Cheval gramme</i>	kopalanisa		45
Madesu <i>Hyacinthe</i>	60 x 30	2	
<i>Sarrasin</i>	kopalanisa		95
<i>Soja</i>	50 x 5	2	
<i>Soja pérenne</i>	30*		30
Lupin ya mpembe ya kimya	30 x 15	2	
<i>Siratro</i>	30		30
<i>Luzerne, alfalfa</i>			30
<i>Ngungulu medic</i>			28
Madesu ya velours	60 x 30	2	
<i>Glycine</i>	30		30
Mbwengi ya elanga, mbwengi ya elanga monene			150
Madesu ya <i>Lima</i>	50 x 15	2	2
Madesu ya batu nionso	50 x 15	2	2
<i>Kudzu tropical</i>			30
Ekomeli	30		30
<i>Trèfles: Berseem, Arrowleaf ou White Sweet, Subclover</i>	30		30
<i>Vesce violette</i>	30		67
<i>Féverole</i>	30 x 15	2	
<i>Vesce à gousse laineuse de Lana ou vesce commune ou vesce velue</i>	30		67
<i>Gramme vert</i>	50 x 5	2	
<i>Cowpea</i>	50 x 20	2	

Liteya ya 6: Ndenge oyo biloko oyo etongaka nzoto etambolaka

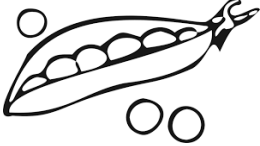

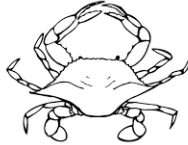

Liteya ya 6: Molongo ya biloko ya kolya

BILOKO BILYAMBO	KOKOLA 	MBONGWANA 	BOKOLI
<i>Azote (A)</i>	Likolo	Na nse	Na nse
<i>Potassium (K)</i>	Na nse	Kati-kati	Mwa likolo
<i>Phosphore (P)</i>	Na nse	Likolo	Kati-kati
<i>Calcium (Ca)</i>	Na nse	Likolo	Kati-kati

Liteya ya 6: Bilei mpe Biteni na Yango

Ntango milona ezali kobimisa misisa na yango mpe kobota mbuma	Na ntango wana nde milona ebandaka kobimisa fololo	Mbuma ebandi kotela na banzete
Banzete ya sika	Nzete elenge	Nzete ya kokola
Esengeli na <i>azote</i> mingi mpo na kokolisa yango	Bilanga ezali na mposa ya <i>phosphore</i> mpe <i>calcium</i>	Bilanga ezali na mposa ya <i>potassium</i> mingi mpo na kobimisa langi, mpe <i>phosphore</i> mpe <i>calcium</i> moke
Esengaka kaka mwa <i>potassium</i> , <i>phosphore</i> mpe <i>calcium</i>	Bilanga ezali na mposa ya <i>potassium</i> mpe <i>azote</i> mingi te	Esengeli kaka <i>azote</i> moke
Biteni ya kokola	Likambo ya mibale	Ntango oyo milona yango ebandi kokola

Liteya ya 6: Karte ya biloko ya kolya

Mbuma madesu <i>Azote</i>	Mabele ya kole <i>Azote</i>	Bilanga ya kafe <i>Azote</i>
GMCCs <i>Azote</i>	Poso ya bitabe <i>Potassium, Phosphore</i>	Poso ya nkamba <i>Phosphore</i>
Mposo ya kosakosa <i>Phosphore</i>	Ndika <i>Phosphore</i>	Mposo ya mundenge <i>Calcium</i>
Makala <i>Calcium, Potassium</i>	Varech <i>Potassium</i>	Makasa ya mayi <i>Potassium</i>

Liteya ya 6: Biloko ya mikemike mpo na biteni nyonso ya bokóli

KOKOLA 	MBONGWANA 	BOKOLI
<i>Azote (A)</i>	<i>Phosphore (P) Calcium (Ca) un peu de Potassium (K)</i>	<i>Potassium (K), ndambu ya Calcium (Ca) mpe Phosphore (P)</i>
Pois, madesu, salite ya ngombe nay a soso, café mpe biloko mosusu GMCCs	Poso ya bitabe, mposo ya nkala, mposo ya nkoso, mposo ya maki mbuma mpe nzika, mputulu ya nzete ya <i>cheminée</i> , bamai ya mbu	Mposo ya bitabe, mposo ya crabe, mposo ya kosakosa, mpondo mpe ndika, mposo ya mundenge, makala, makasa ya mayi

Liteya ya 6: Ndenge ya kosala kosala nkisi mpona molona na yo moko

Ndenge ya kosala

- Na esika moko ya peto, kangisá kilo 20 ya nyei mpe kilo 20 ya mposo ya masango to nkasa oyo ekufá. (Kosalela te nyei ya ngombe to ya mpunda, kasi salelá nde nyei ya banyama ya mikemike lokola ntaba mpe nsoso.)
- Tondisá kilo 10 ya mputulu ya nkoni mpe kangisá yango lisusu.
- **Ekoki mpe kozala bongo: Tolendisi yo te osomba biloko ya chimie, kasi soki ozali na yango, okoki kobakisa mwa biloko ya chimie na biloko na yo na ntango wana (5 kg ya CAN to 5 kg ya biloko ya chimie na uree).
- Tondisá litre 5 ya masuba (ya nyama to ya moto) to mai. Sanganisá yango malamu.
- Tyá yango na sakosi moko ya monene. Tyá sakosi na kati ya saki mpe kangá yango makasi mpo ete mopepe moko te ekota to ebima. Bomba yango na esika ya kobombama na boumeli ya mikolo 21.
- Nsima ya mikolo 21, fungolá sakosi yango. Kebá ete otala yango te! Nsolo mpe mopepe oyo ezali kobima na kati ezali makasi. Komisa fulufulu na molili na ngonga mibale, na sima kozongisa yango na libenga mpo na kobomba to kosalela yango mbala moko.

Meka fertilizer na yo na eteni moke ya milona na yo yambo ya kosalela yango na milona na yo nyonso. Mwa biloko mikemike ya kotondisa na mabele mpe biloko mosusu ya mikemike ekoki kosala mbongwana monene.

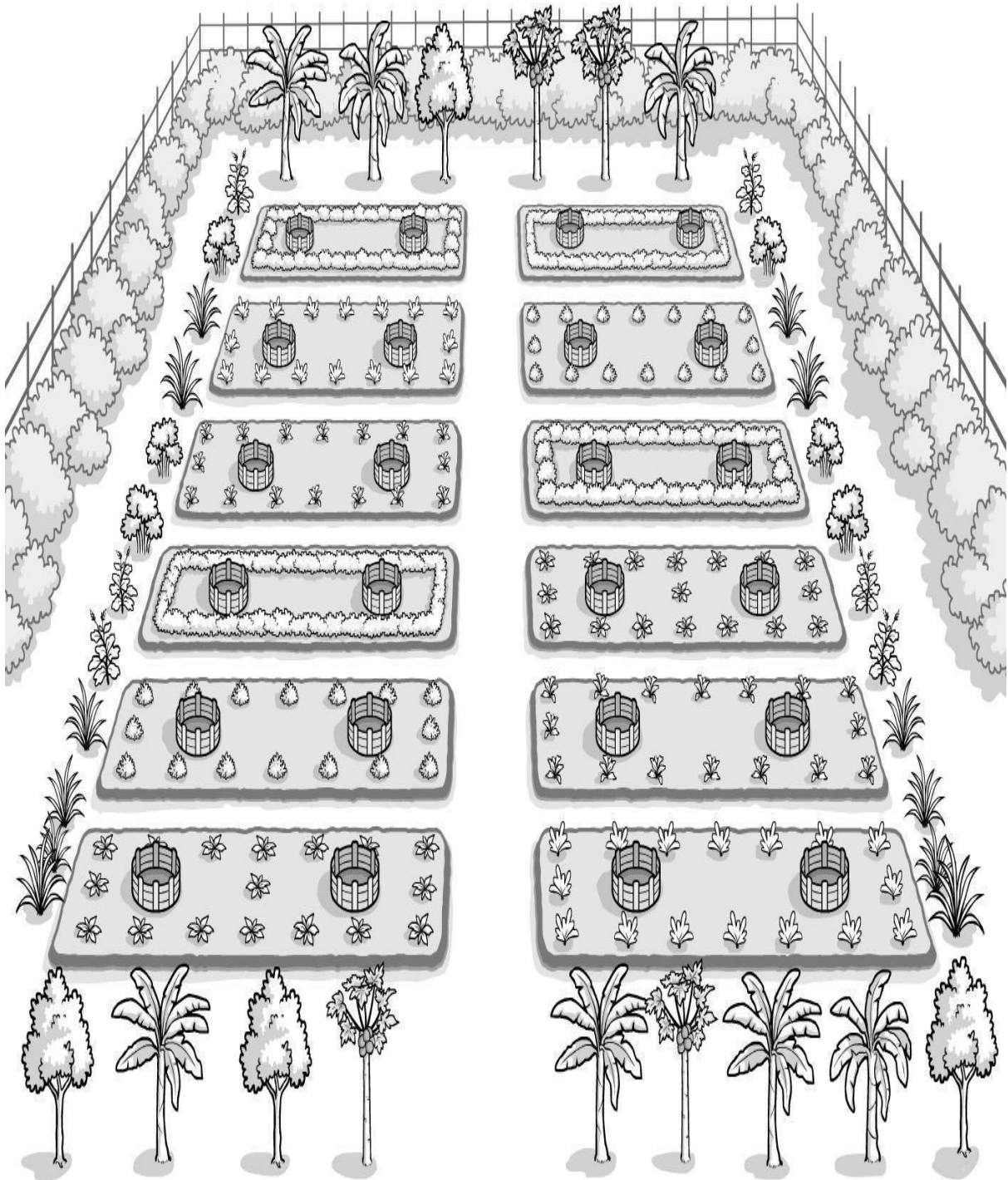
Biloko mosusu ya malamu oyo okoki kobakisa na mabele na yo:

Biloko yango ebebaka malembemalembe mpe ekoki kobebisa mabele na yo te.

- Mposo ya bitabe – Katá mposo moko to mibale na biteni ya mikemike Tondisá yango na biloko oyo tosangisaka mpo na kosala bilanga. Tondisá *POTASSIUM*.
- Elanga ya kafe – Liboso ya kosopela milona mai, salelá mai ya kafe na mabele. Tondisá *AZOTE*. Ezali mpenza malamu mpo na tomati mpe bafololo.

- Mposo ya maki – Sukolá yango, na nsima katá yango. Tyá biteni ya mbeɛmbɛ na mabelé pembeni ya tomati mpe ya pilipili. Mposo ya maki epesaka *CALCIUM*, oyo ebatelaka fololo mpo epɔla te.
- Mbeɛki mpe madesu mpe biloko mosusu ya mikemike – Konika yango mpe kobakisa yango na mabele.
- Bamai ya mbu – Kamata mwa katini ya ba algues ya sika to ya kokauka. Tótya yango na litre 5 ya mai. Kotika yango epema na boumeli ya pɔsɔ 2 to 3 kozanga kozipa yango. Bótoka mai na bakɔpɔ mibale to motoba, na kotalela bonene ya milona.

Liteya ya 7: Elanga ya bilei mbula mobimba

Liteya ya 7: Makambo zomi ya ntina mpo na kosala elanga ya ndunda mbula mobimba

Eteni ya 1 – Koluka esika ya malamumu mpo na
elanga

Eteni ya 2 – Kozala na esika ya malamumu

Eteni ya 3 – Kobongisa mabelé malamumu

Eteni ya 4 – Ndenge ya kobenda nkusu

Eteni ya 5 – Kolona 1/3 ya elanga na ndunda ya
ebandeli

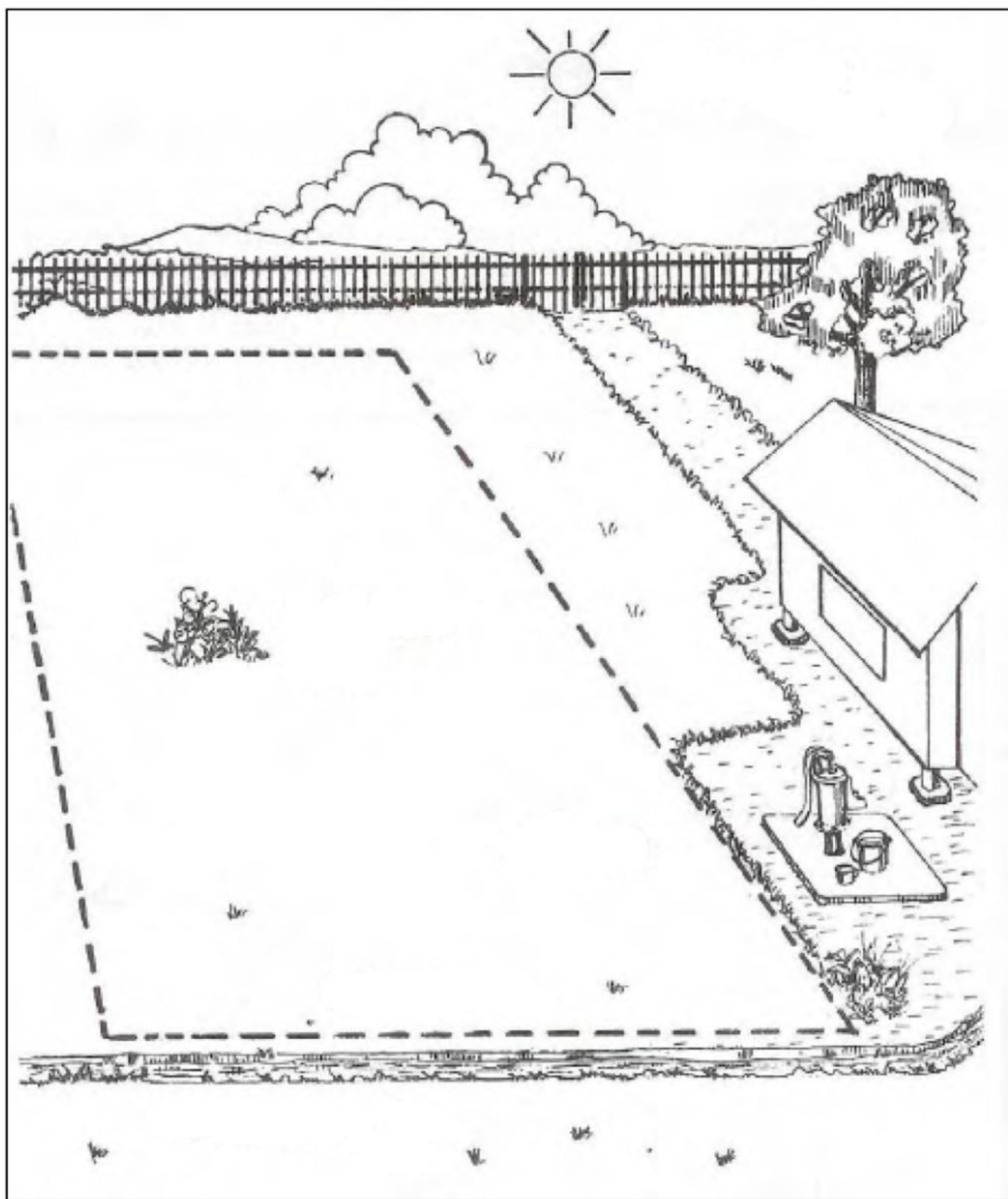
Eteni ya 6 – Kolona 1/3 oyo elandi na ndunda oyo
eumelaka ba sanza

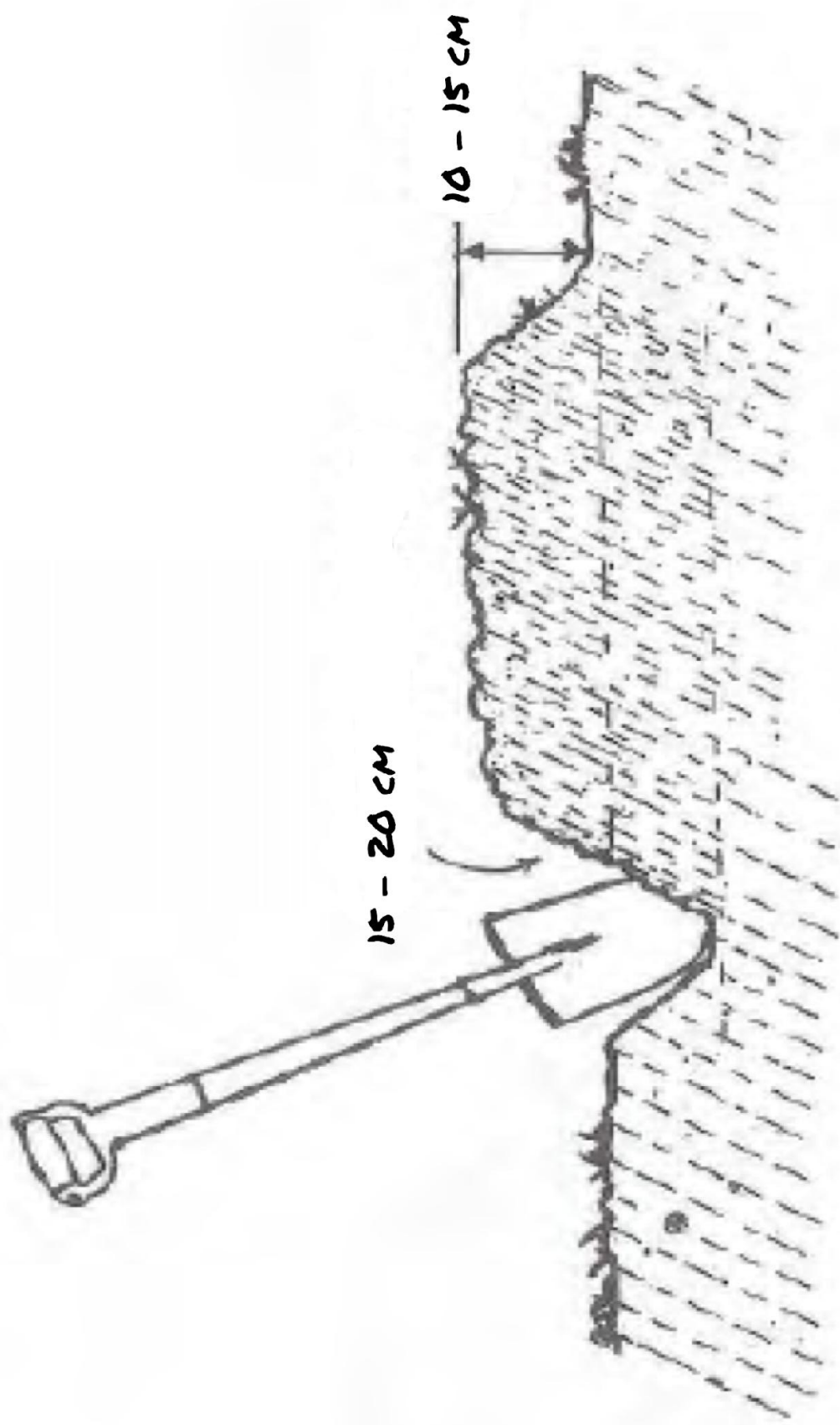
Eteni ya 7 – Kolona 1/3 ya suka mpona ndunda ya
mbula mobimba

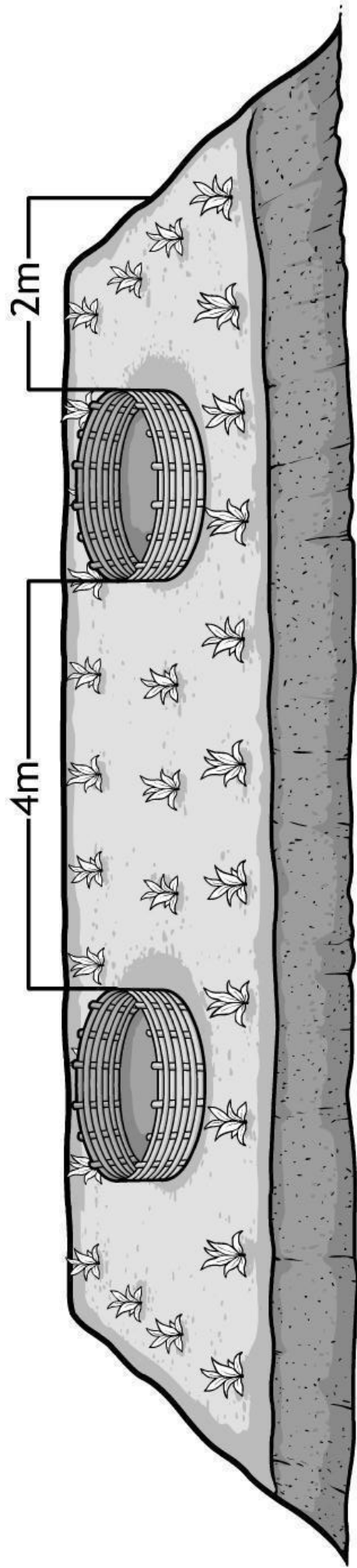
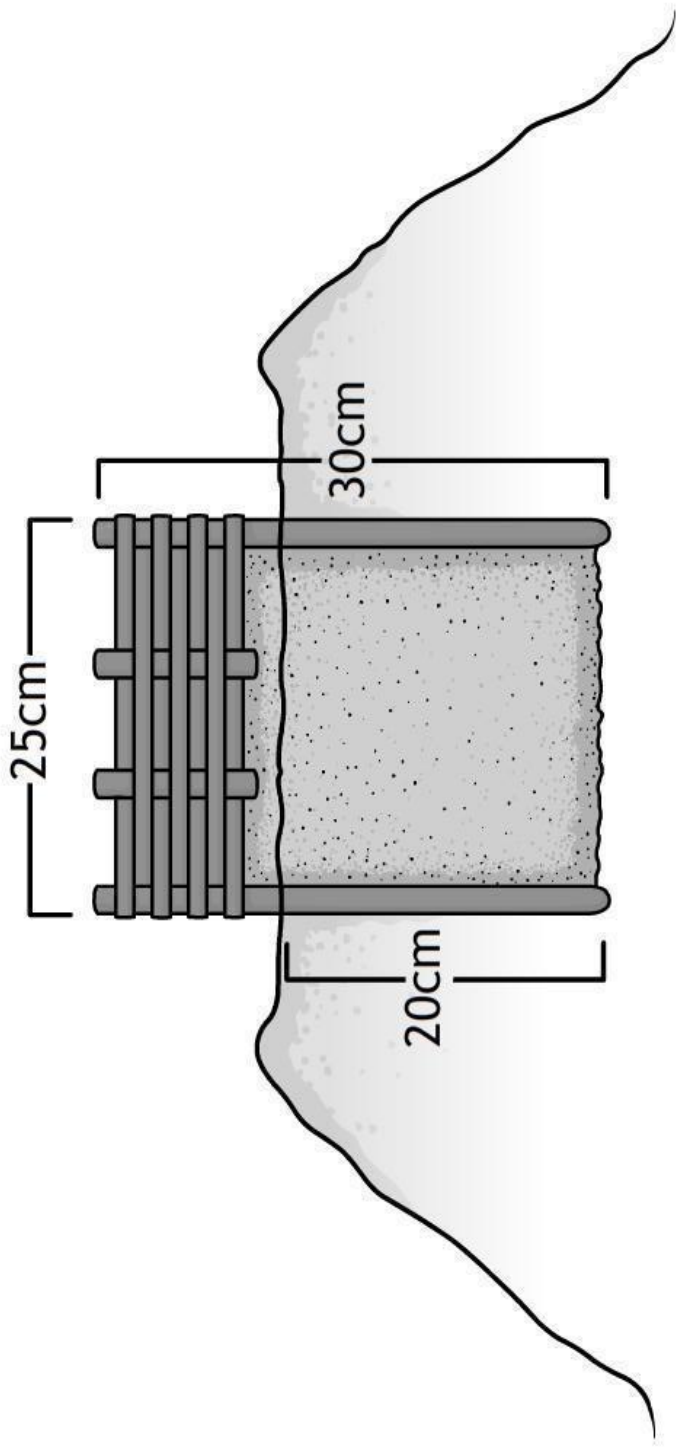
Eteni ya 8 – Kolona milona ya libela pembeni ya
elanga

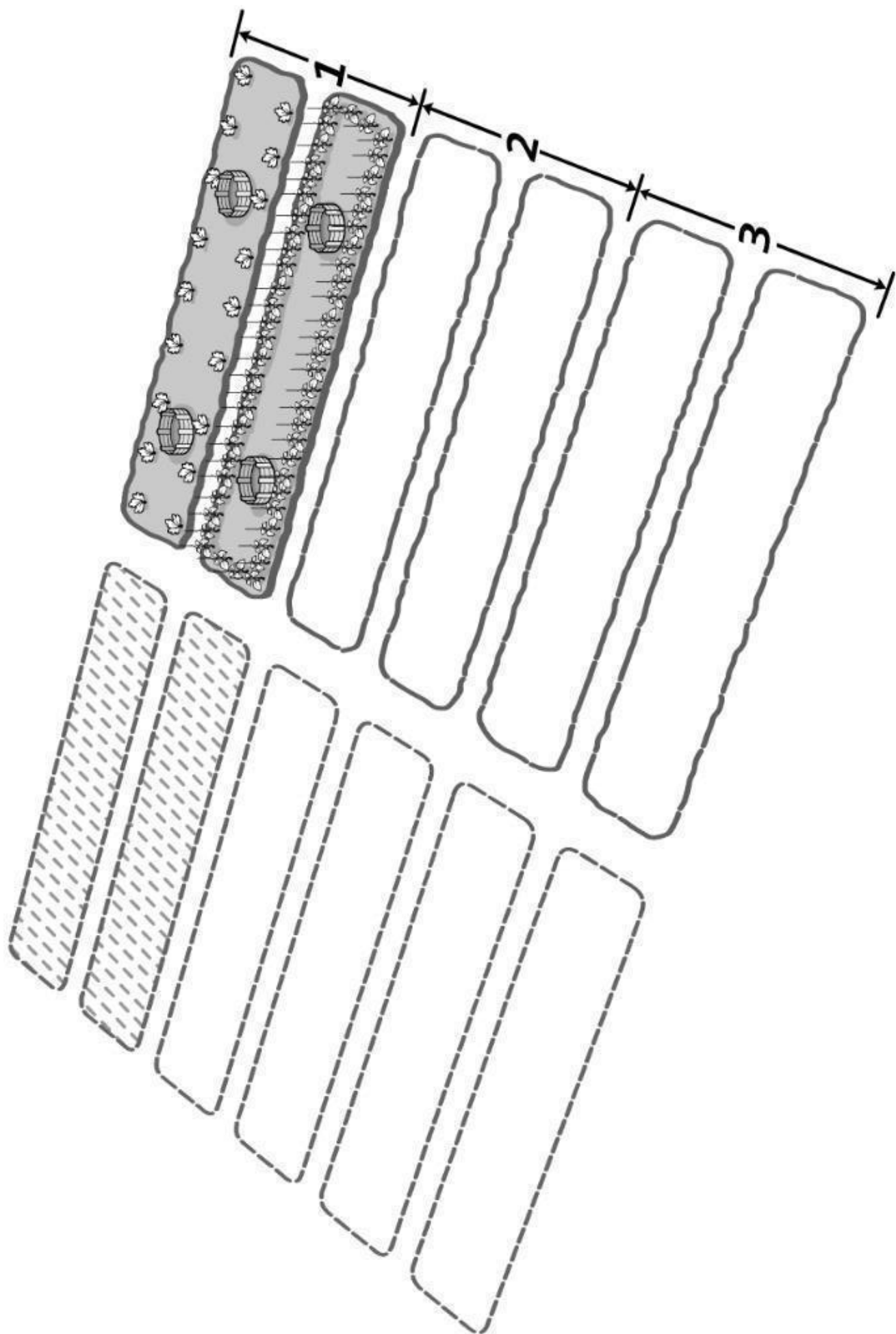
Eteni ya 9 – Kolona na ntango ebongi

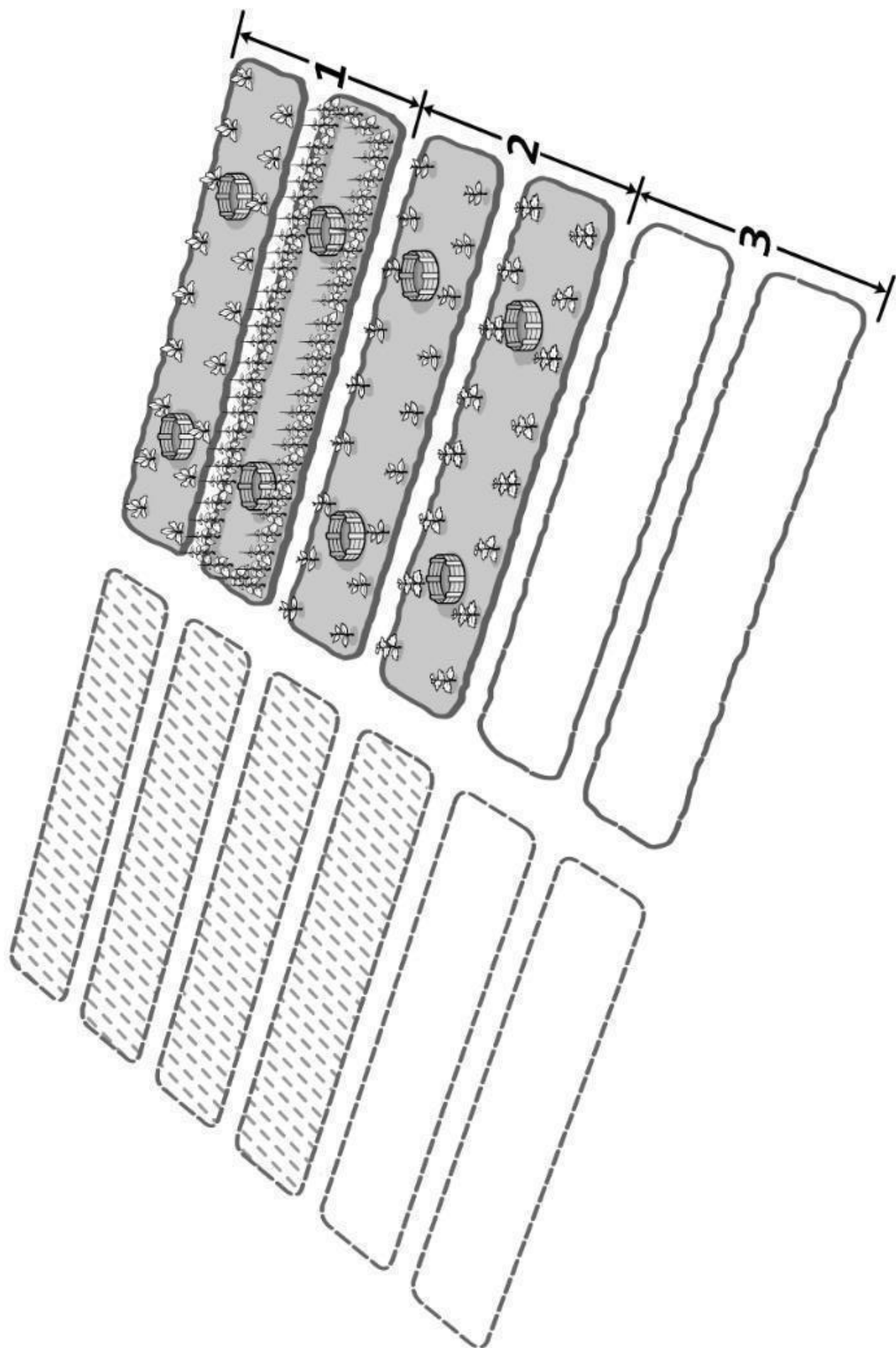
Eteni ya 10 – Kolona biloko ndenge na ndenge na
esika moko

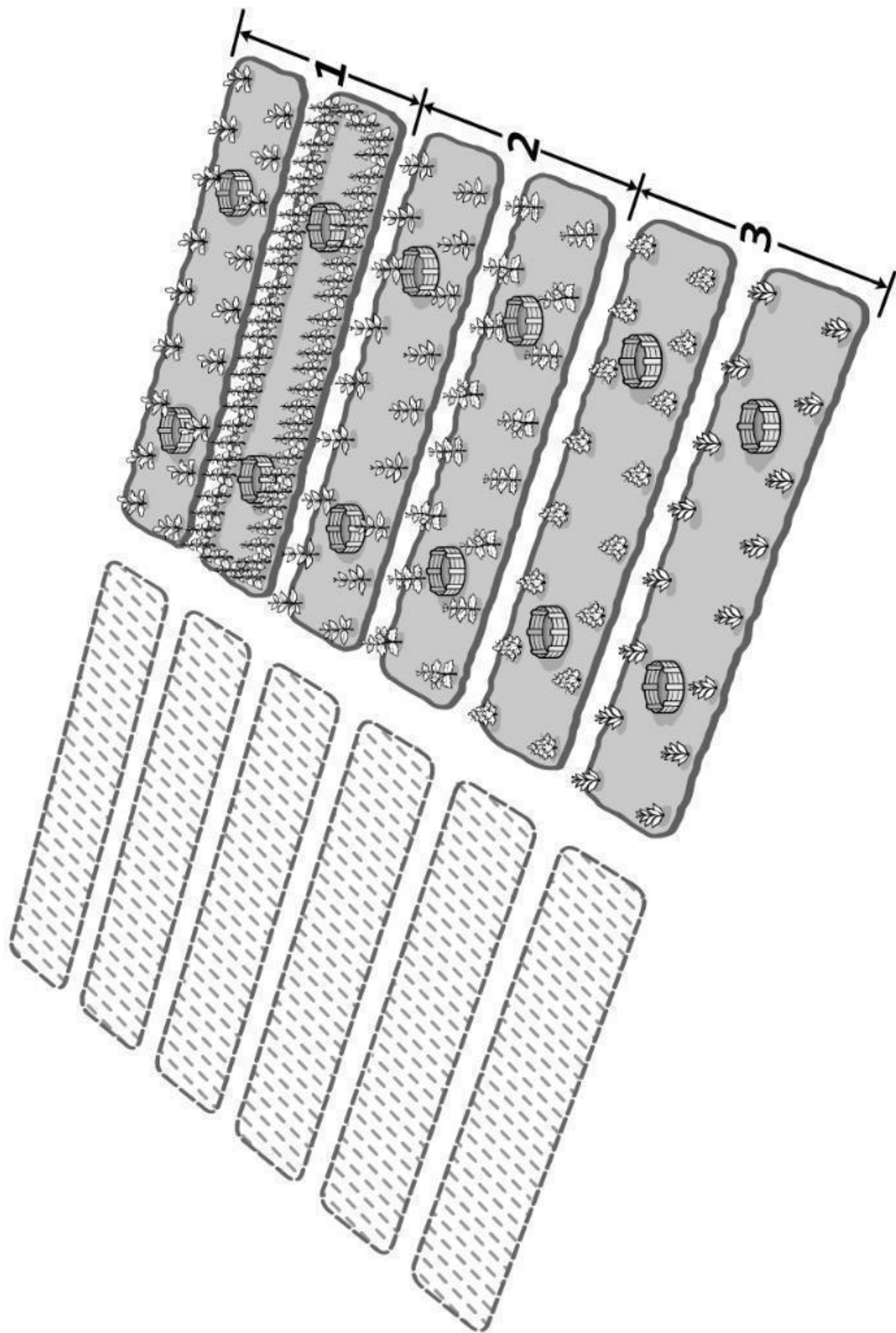

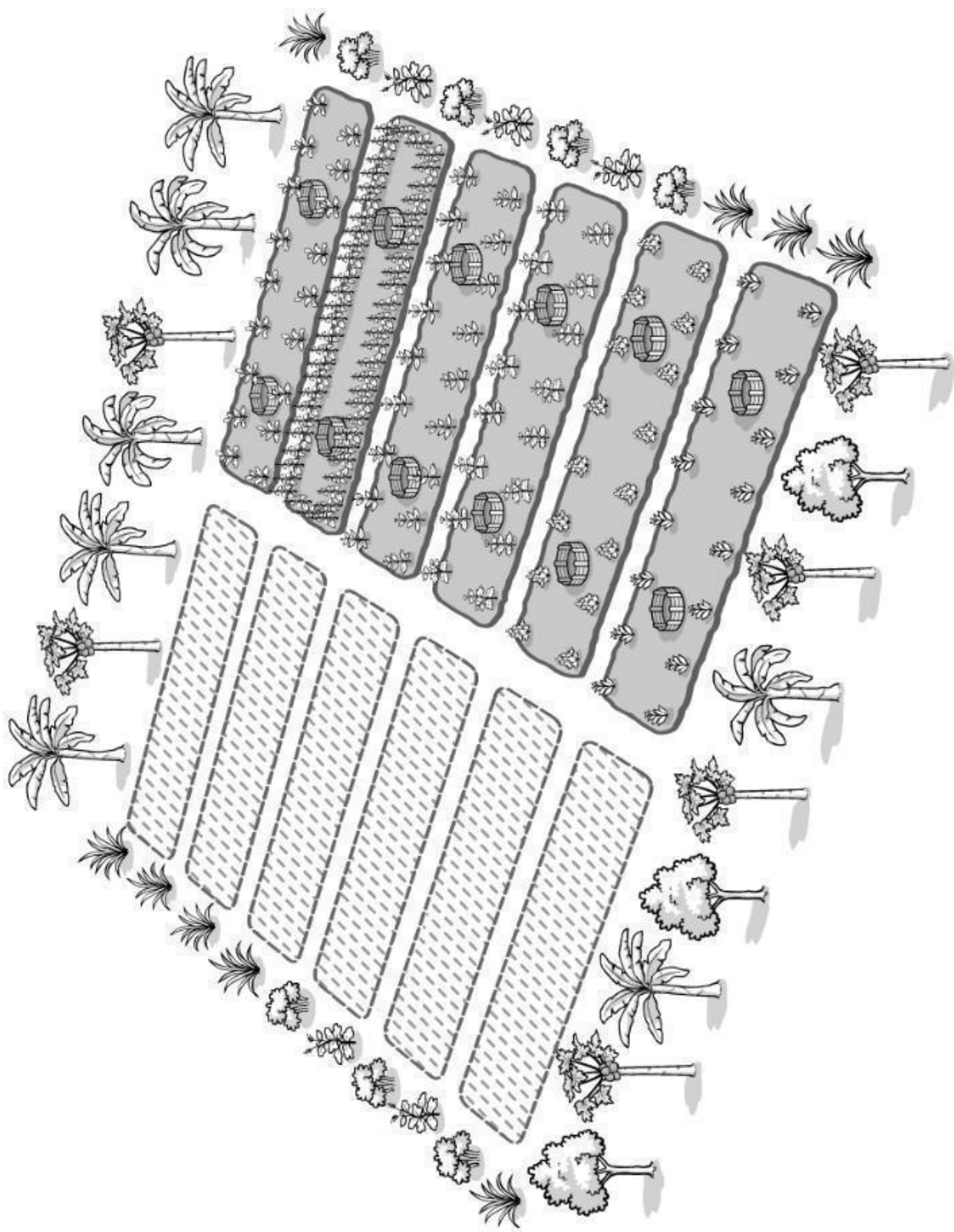

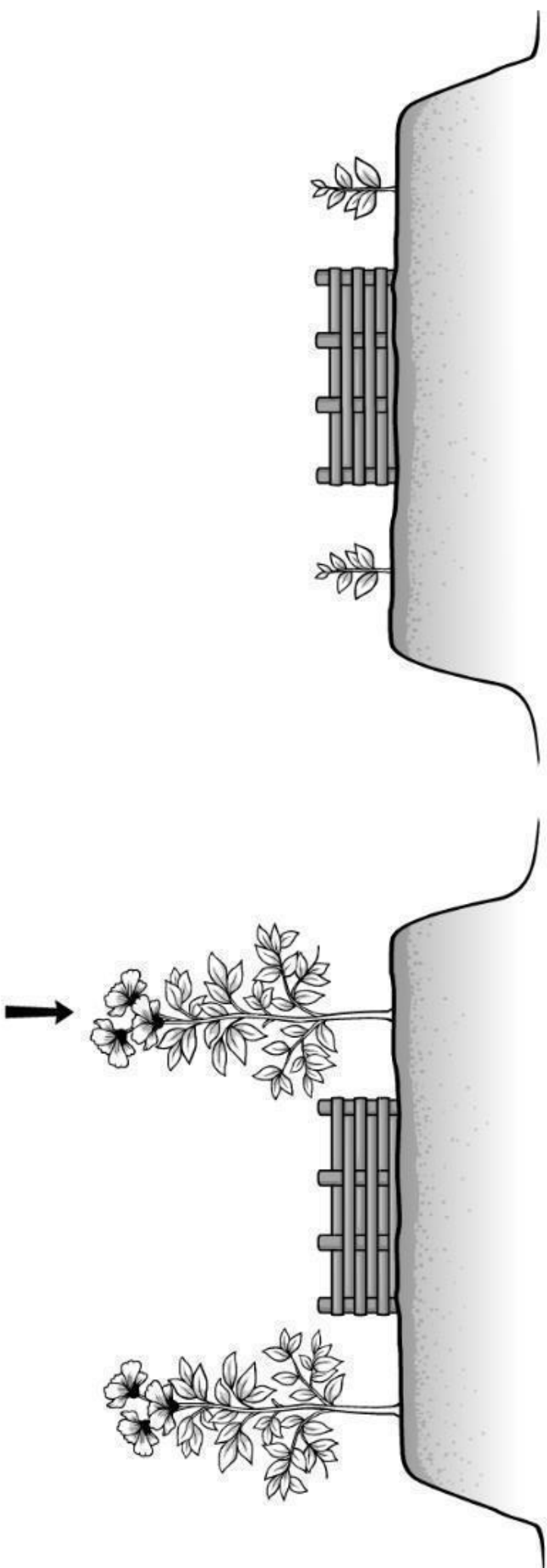

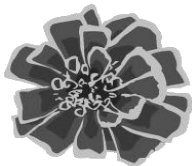

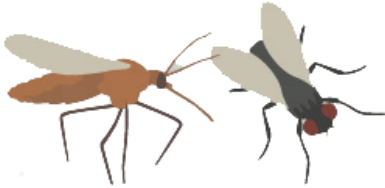

Liteya ya 8: Karte ya milona oyo ebundisaka nyama-nkεkε

Nzete	Kotindika
<p>Mitungisi</p> 	<p>Ngungi, bampese ya mike-mike</p>
Nzete	Kotindika
<p><i>Capucines</i></p> 	<p>Nzinzi ya mbempe, banyama ya chou, bampese ya mike-mike, ba <i>coléoptères</i>, banyama ya mbika</p>
Nzete	Kozongisa nsima
<p><i>Pétunias</i></p> 	<p>Bampese ya mike-mike, <i>coléoptères des asperges</i>, binkakala, banyama ya mbika, mitshopi ya tomate</p>
Nzete	Kotindika
<p><i>Basilic</i></p> 	<p>Nzinzi, Ngungi</p>

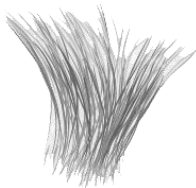

Nzete	Kotindika
<i>Lavande</i> 	<i>Mites, puces, Nzinzi, Ngungi</i>

Plante	Repousser
<i>Citronnelle, thym citron, mélisse, menthe, romarin</i> 	<i>Ngungi</i>

Nzete	Kotindika
<i>Thym</i> 	<i>Aleurodes, arpenteuses du chou, asticots du chou, mitshopi ya milona ya masangu, aleurodes, mitshopi ya tomate</i>

Nzete	Kotindika
<i>Aneth</i> 	<i>Ba mpese ya mike-mike, banyama ya mbika, tétranyques, fausse-arpenteuse du chou, mutshopi ya tomates</i>

Nzete	Kotindika
<p><i>Fenouil</i></p> 	<p>Bampese ya mike-mike, nkusu, bambembe</p>

Nzete	Kotindika
<p>Libota ya baalliums (matungulu, matungulu, poiro, ndembi)</p> 	<p>Nkusu, bampese ya mike-mike, banzinzi ya carotte, mutshopi ya chou</p>

Nzete	Kotindika
<p><i>Chrysanthèmes</i></p> 	<p>Bampese, bafourmi, <i>scarabées japonais</i>, nyama ya ngombe, <i>lépismes</i>, sili, binsekwa, <i>tétranyques</i>, <i>arlequins</i>, <i>nématodes à galles</i></p>

Liteya ya 8: Ndaku ya ba ngembo

Bandá na libaya moko ya petepete mpe ya makasi oyo ezali na molai ya metre soki 28cm x 2cm x 1.5m

Katá libaya yango na biteni oyo elandi:

A: 45cm x 28cm

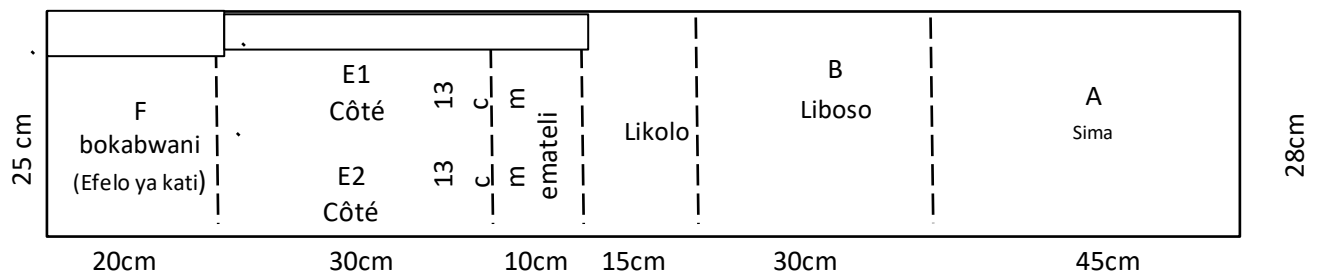
D: 10cm x 26cm

B: 30cm x 28cm

E1 and E2: 30cm x 13cm

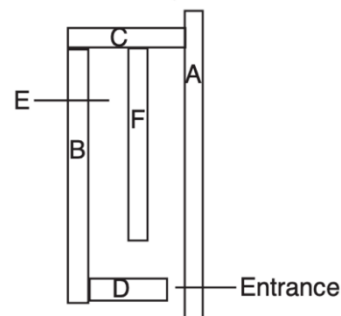
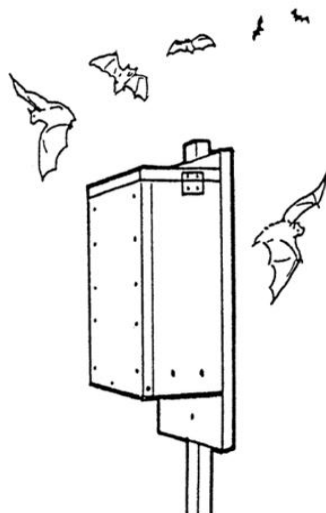
C: 15cm x 28cm

F: 20cm x 25cm

Salelá libaya moko ya makasi mpo bangembo ekangama na mabaya.

Salelá bansete to baguette mpo na kokangisa biteni yango esika moko, ndenge emonisami na madodo ya moindo na bililingi. Kotelema likoló ya nzete to na ngámbo ya ndako.

Liteya ya 8: Ndako ya banyama-nkεkε

Kofanda na otele ya nyama-nkεkε esengaka kaka ntango. Okoki kosalela biloko oyo ozali na yango, na ndakisa mabaya, bapapye, bapapye ya bazulunalo, matiti, milangi ya plastiki, bambú, batiyo, etini (to biloko mosusu ya ndako), ata mpe banzete oyo epólá.

Tyá nsamba mpe bifelo mpo ete mai ekota te na ndako ya banyama-nkεkε soki mbula ebeti. Nyama-nkεkε mingi elingaka esika oyo ezali na mwa malili kasi ezali na mai te.

Esengeli kofungola nsuka moko ya ndako mpe kotondisa kati na yango na biloko ndenge na ndenge. Bandako ya banyama-nkεkε esalaka malamumu soki ezali na esika oyo mopepe ezali makasi te.

Banzoi balingaka bisika ya moi. Banyama-nkεkε babendamaka mpe na fololo mpe na maziba ya zamba.

Banyama-nkεkε ya ndenge na ndenge bakosepela na biloko ya ndenge na ndenge.

Minoko ya banzete oyo epólá - ebongi mpenza mpo na nyama-nkεkε oyo elyaka matiti. Tyá yango na moboko ya ndako mpo ete mabaya etikala na mai mpe esangana na biloko mosusu oyo bizali kobeba kati na mabelé. Yango ekobenda mpe ba millipedes mpe nyama-nkεkε mosusu ya malamumu.

Lingenda ya mabaya mpe ya bambú oyo batoboli yango mabulu - Yango ebendaka banzoi mpe bankotó.

Biteni ya nzete mpe bitape na yango – Tyá yango na biteni ndenge na ndenge mpo na kobenda ngungi, mpomboli, mpe mpomboli.

Biloko ya kokauka, matiti ya kokauka mpe mposo ya bazulunalo to ya bakarto – salela yango mpo na kozipa mabulu na hotel mpe kobenda ba insectes misusu oyo babatelaka ba jardins na biso na ba parasites. Bakoki kotya yango na molangi ya plastiki oyo ezali na lidusu monene na nsuka moko mpo ekauka te.

Liteya ya 8: Bakarte - Ezali na matomba mpe na makama

Langi ya chou

Mutshopi ya chou

Mutshopi ya-ya langi ya makasa ya kokauka

Kikakala

Acarien

Mutshopi ya matono matono

Mutoboli nzete ya mbika

Mutshopi ya nsete ya tomate

Nziniz ya *Carotte*

Nyama ya madesu ya mexica

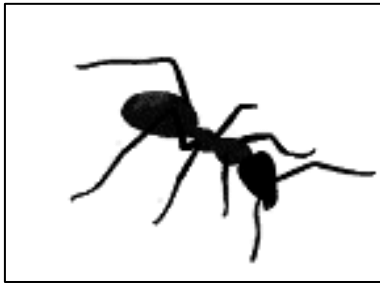
Mbembe ya mike-mike

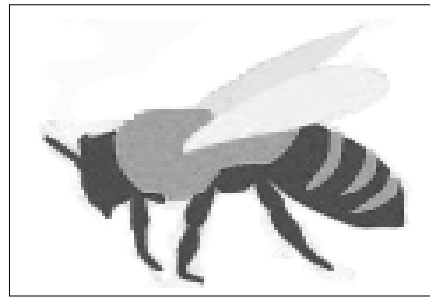
Nzinzi ya mpembe mpe ndeke babengi
bampese ya mike-mike

Nyampeke

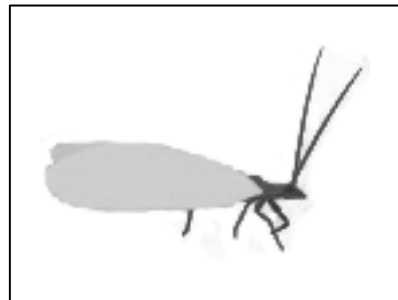
Nzoyi

Ekata misapi

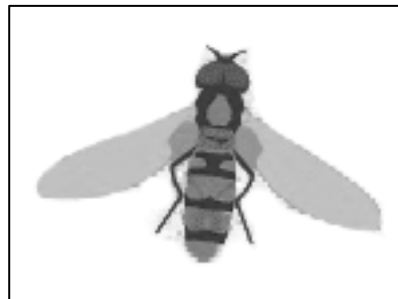
Chrysope ya mayi langi ya mayi ya pondu

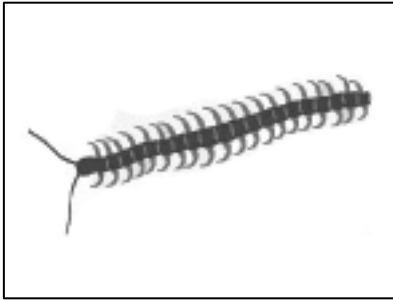
Kikokotufi

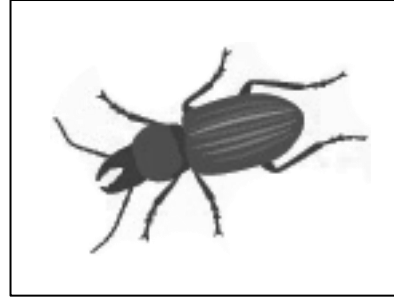
Guêpe parasite

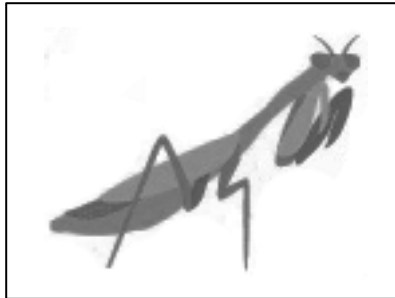
Ngongoli

Nyama ya mabele

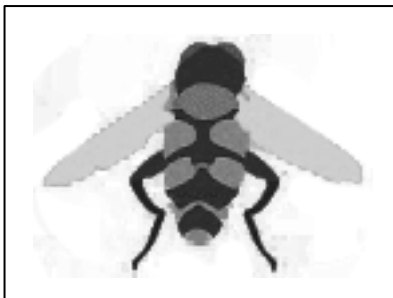
Likwanganzala

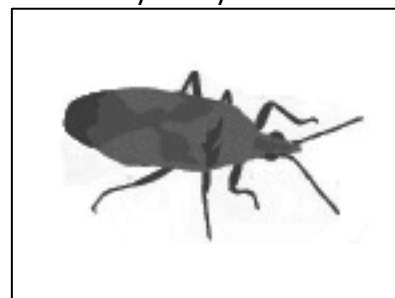
Egbekelebe

Nzinzi mobomi

Nyama ya mike

Liuteya ya 8: Mape ya makama na nkasa

Mabe	Mobebisi
Nkasa ebeba, ebebisami na <i>succion</i>	Bampese ya mike-mike
	

Mabe	Mobebisi
Nkasa esila langi, ebebisami na <i>succion</i>	<i>Thrips et acariens</i>
	

Mabe	Mobebisi
Nkasa elyama lyama to mikwa	Banyama, mbinzo mpe ba tenthreds
	

Mabe	Mobebisi
Nkasa ya makwanza (Kokola mabe ya nzete)	<i>Guêpes cynipides</i> , bampse misusu ya mike-moke, <i>psylles et acariens</i>
	

Mabe	Mobebisi
<p><i>Mines</i> ya nkasa (dese ya mpembe na nkasa)</p> 	<p>Pose, banzinzi</p>

Mabe	Mobebisi
<p>Nkasa ebaluka</p> 	<p>Mbinzo, banyama ya mike ya nzete mpe egbekelebe</p>

Mabe	Mobebisi
<p>Nkasa engumbama</p> 	<p>Bacariens misusu to bambinzo misusu</p>

Mabe	Mobebisi
<p>Nkasa eliamana, bilembo ya ngungi</p> 	<p>Nkusu mpe mbembe</p>

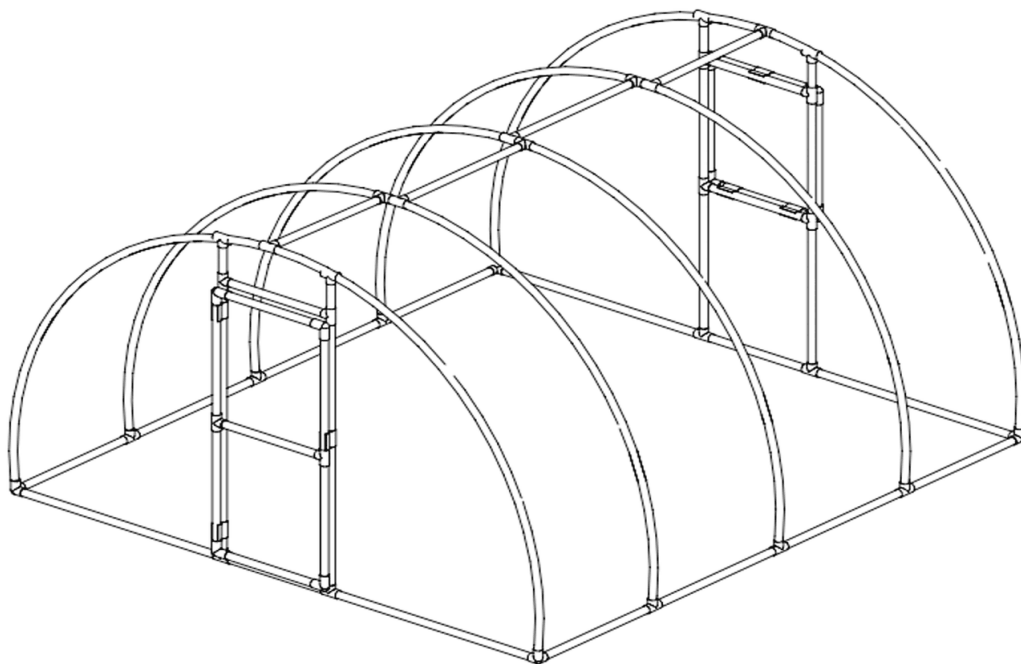
Liteya ya 8: Ndako ya serso

Ba cercles etongamaka na biloko ya moboko lokola ba tuyaux ya PVC to bambou. Bazali kokembisa yango na mabaya to na nsinga mpo na kokangisa yango na mabelé. Bazali kosalela nsinga to bansinga ya minene mpo na kokangisa yango esika moko. Na nsima, batyaka plastiki likoló ya ndako yango mpe batyaka sima to mabanga ya minene mpo na kokangisa plastiki.

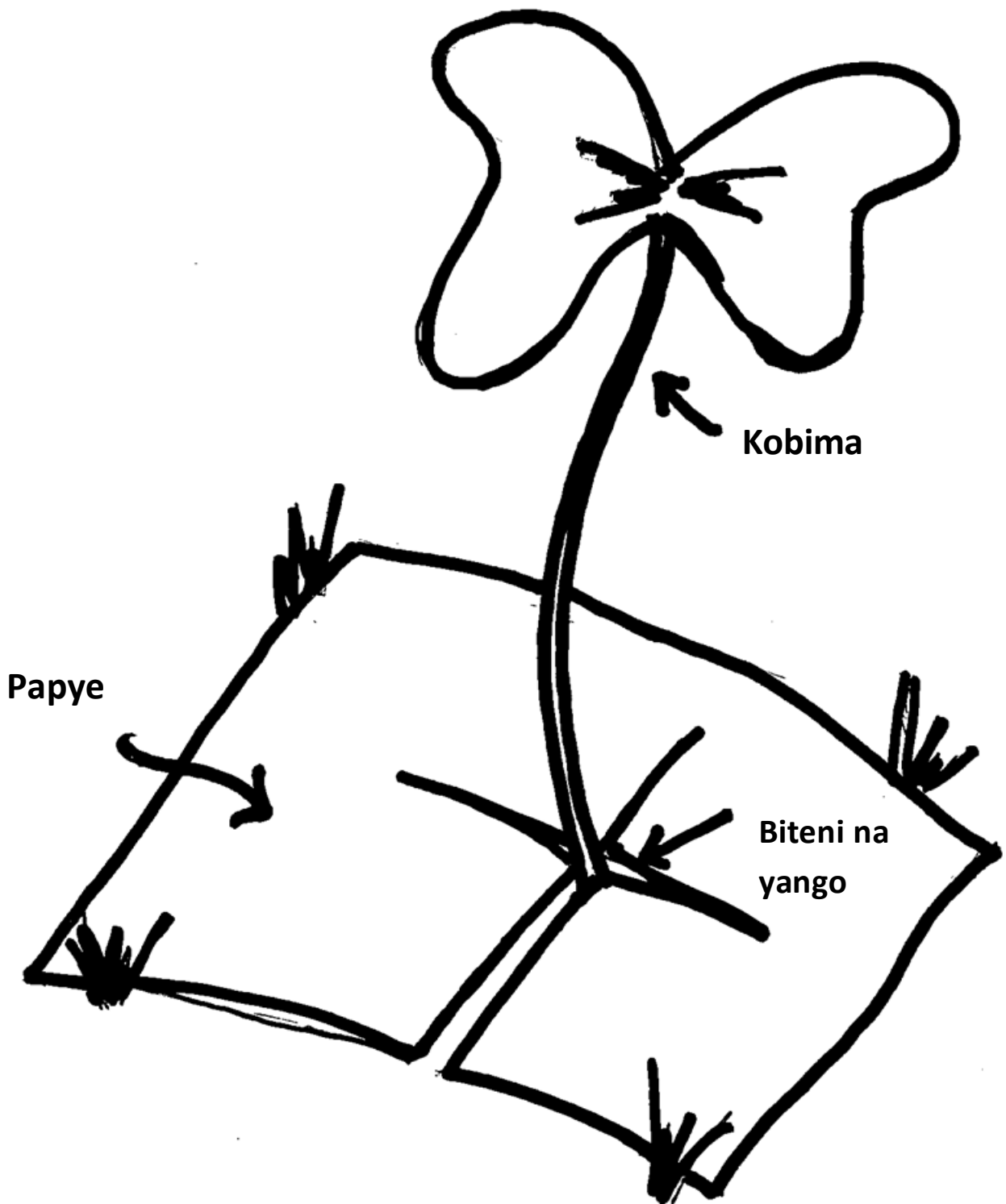
Esika ya libándá - Tyá porte moko na nsuka nyonso ya ndako, salá yango na mabaya mpe tyá plastiki. Tyá nsinga na porte ya ndako to nsinga ya kokanga na yango. Esengeli kokangisa bansonge na yango na bansonge oyo ekundami na nse na ntaka ya metre moko. Osengeli kokangisa mabaya oyo ekokatana, banda na nsuka moko ya litimbo tii na nsuka mosusu ya litimbo. (Okoki kobakisa eloko mosusu ya kobakisa na kokangisáká libaya moko ya kobatama na katikati ya efelo.)

Tyá mipanzi mingi mpo ete etongá ezala malamu (1 m ezali malamu).

Na nsima, tyá plastiki na esika oyo bakotisi yango. Omindimisa ete ozali na ndambo mosusu na ngámbo, na ekuke mpe na nsuka. Ezali malamu kozala na moto moko na ngambo nyonso mibale mpo na kokangisa plastique. Soki plastique ekangami na esika na yango, okoki kosalela mabaya ya milai, mabanga ya simá to mabanga mpo na kokangisa plastique na esika na yango.

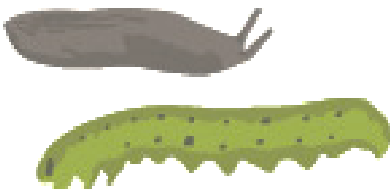

Liteya ya 8: Epekiselo ya papye

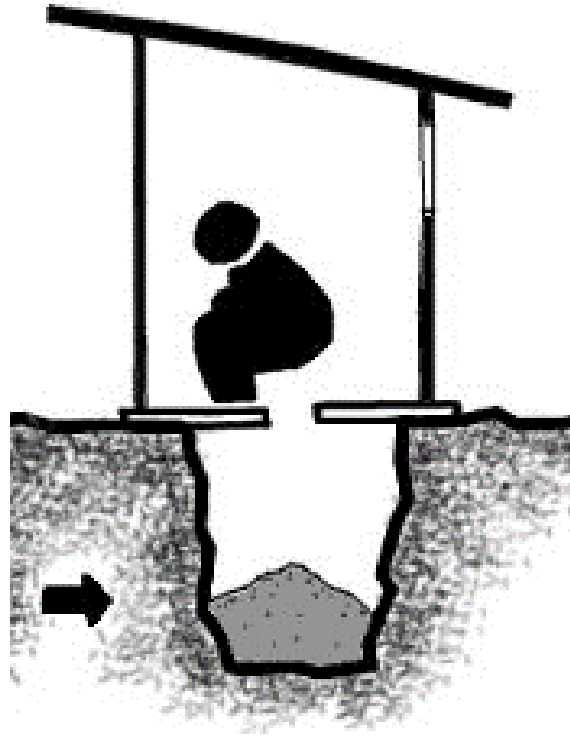

Liteya ya 8: Karte ya bankisi oyo ezali na pwazo te

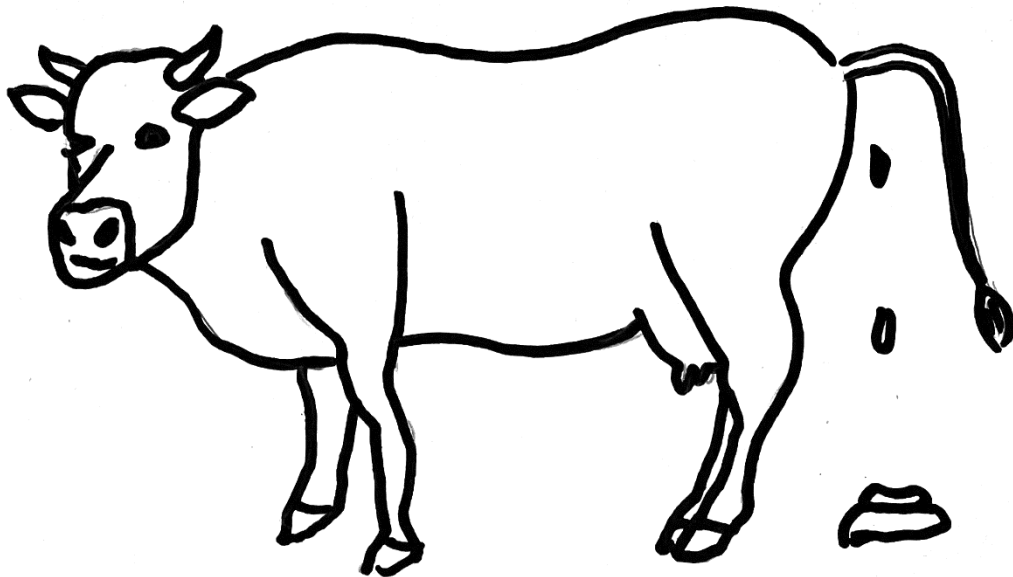
<p>Nyama-nkɛkɛ nyonso ya mabe</p> 	<p>Bótya mwa matungulu mibale ya madesu. Sopa litre moko ya mayi ya kotoka likolo ya ai. Fungola yango mpe tiká yango ezala wana butu mobimba. Bomba mai na kati ya molangi. Kopakola mai na nsé ya nkasa mikolo nyonso, nsima ya mwa mikolo nyonso, to mbala moko na píso.</p>
<p>Nyampeke mpe bampese ya mike-mike</p> 	<p>Kokabola mposo ya malasi na biteni. Kotya mposo na yango na nse ya mabelé na bonene ya santimetre misato to mitano. TO Kopanza mposo ya nzete TO Kotya mposo na bitape.</p>
<p>Nyama-nkɛkɛ ya nzoto ya petepete (acariens, bampese, cochenilles))</p> 	<p>Sanganisá litre moko ya mai na kɔpɔ moko ya mafuta ya kolamba mpe kɔpɔ mibale ya sabuni. Sukola yango malamumu mpe sopa na molangi. Kopanza molona na nse mpe na likoló kino na nse ya nkasa. Kotisa mai na molongo soki kopanza yango ebebisi nkasa.</p>
<p>Bikakala mpe nyama-nkɛkɛ mosusu</p> 	<p>Sangisa na litre moko ya mai - lutu mibale ya supu ya pilipili, TO pilipili ya makasi, TO tondolo. Tondisá mwa sabuni mpe kangisá yango malamumu. Sopa yango na molangi mpe tika yango butu mobimba. Kosalela lokola na likolo. Na ntango ozali kosalela nkisi yango, tyáká yango na molangi mbala na mbala.</p>

<p>Perce-oreilles, nkusu mpe ba nyama mususu ya kilanga ya nzoto petepete</p> 	<p>Tyá mwa bière na nzungu ya mozindo te mpe tyá yango na elanga. Ba sluges mpe ba escargots bakotaka na kati kasi bakoki kobima te.</p>
<p>Maladi ya <i>fongiques</i></p> 	<p>Sanganisá litre misato ya bicarbonate ya soude na litre moko ya mai.</p> <p>Sopa na kati ya molangi mpe salela yango na bisika oyo ebebi.</p> <p>Zongelaka yango mikolo nyonso mibale kino mokakatano yango ekosila.</p> <p>Kotanda cinnamome na milona oyo ezwi maladi ya fungi ya bisika ya malili.</p>
<p>Mposo ya maki</p> 	<p>Bóboma mposo ya maki.</p> <p>Bópakola yango na mabelé zingazinga ya bitape ya milona.</p>
<p>Mbungi</p> 	<p>Sanganisá ndambo ya mai na ndambo ya miliki. Kotya yango na molangi mpe kopanza yango na tomati, na nkokó, na letú, mpe na milona mosusu mpo na koboma nkusu. Salelá LABS mpe salelá yango na milona oyo ezwi mikrobe. Esengeli kosalela nkisi misato na boumeli ya pso moko mpo na kosilisa maladi yango.</p>
<p>Makokolo</p> 	<p>Mpo na makokolo ya zamba to ya elanga, salela IMO2 mpe LABS na liste ya biloko oyo tosalaka. Biloko yango ya mikemike ekolisaka bamikrobe oyo ezali na litomba. Mikrobe wana ya malamukotambwisa ebele ya nkusu. Ba-larve yango ezali mpenza ba-larve ya ngungi. Na yango, ntango ozali koboma nkusu, ozali mpe koboma ngungi.</p>

Lobwaku moko ya kala de

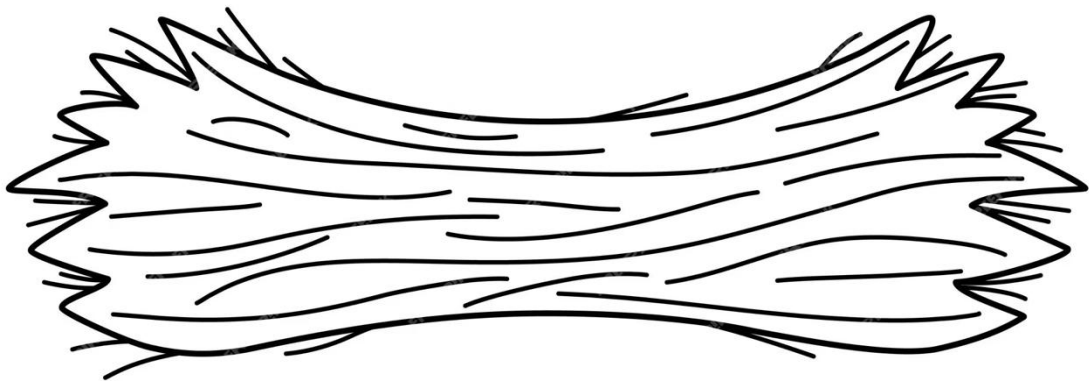
Salite ya ngombe

Nkasa ya kokufwa

Matiti ya kala mpo na banyama

Biloko ya bilanga oyo ekufwa

Matiti ya mabe

Putulu ya nzete ya *cheminée*

Liteya ya 10: Tósala na bomoko mpo na nkembo ya Nzambe

Kobimisa lokasa mokomoko - katá yango mpo na kozwa bakarte 10. – Zwá lokasa
mokomoko mpe kangá yango na biteni mibale mpo na kozwa bakarte 10

Ndenge ya koboma
banyama babebisi

Kobongisa mabelé na biso

Kobatela bibwele

Ndenge oyo mboto ekolaka

Kolongola matiti mabe

Kobomba biloko

Ndenge ya kosala nkisi ya
kosala bilanga

Maladi ya banzete

(Komá lisolo na yo)

(Komá lisolo na yo)